

Vezér Erzsébet

BESZÉLGETÉS SINKÓ ERVINNEL 1965-BEN

Verba volant... — mondja a régi közmondás, de a szaladó idővel, mint annyi régi közbölcsesség, ez is módosult: az elszálló szavakat meg tudjuk fogni, csak időben kell utánuk nyúlni. Ezt teszi néhány év óta a Petőfi Irodalmi Múzeum, mikor hangszalagra rögzíti azokat a beszélgetéseket, melyeket rendszeresen folytat magyar írókkal. Ezek a beszélgetések lényegesen különböznek az újságinterjúktól, melyek előre pontosan eltervezve és utólag átfésülve szoktak megjelenni, de nem azonosak a rádióinterjúkkal sem: nem kereksegre, nem auditív élményre törekszenek, hanem a maguk nyers közvetlenségében rögzítenek olyan információkat, melyek esetleg valóban elszálltak volna az elhangzó szóval vagy a kialvó emlékezettel.

A Petőfi Irodalmi Múzeum magnetofonszalagon őrzött interjúi elsősorban a tudományos kutatás céljait szolgálják, ezeknek rendelik alá a tervet, a beszélgetések tematikáját: emlékezesek és vallomások elsősorban. Ha mégis engedünk az Üzenet kérésének, és hanggyűjteményünkől egyet-egyét a lap hasábjain közzéadunk, az nemcsak azért van, hogy a legfiatalabb magyar nyelvű lap iránt ily módon is kifejezzük rokonszenvünket és segítőkészségünket, hanem azért is, hogy a külföldi magyar kutatók figyelmét erre az újszerű lehetőségre ezzel is felhívjuk.

Elsőnek egy interjútöredéket közlünk Sinkó Ervinnel. 1965-ben vettük fel abból az alkalomból, hogy a hosszú idő után hazalátogató Lesznai Annánál véletlenül találkoztunk vele a Gellért szállóban. Az interjú nemcsak azért maradt töredék, mert eredeti szándékunk szerint Lesznai Annával akartunk beszélgetni, de azért is, mert Sinkó érthetően bizalmatlan volt, hiszen ekkor még egyetlen könyve sem jelent meg idehaza. Mégis közöljük ilyen csonkán is, mert adalékul szolgálhat Kassák és Sinkó kapcsolatához, melyről legutóbb részletesen olvashattunk a Hungarológiai Intézet tudományos közleményeinek 4. számában (Bosnyák István: *Az új művészet él.* 108.)

Arra a kérdésünkre, hogy milyen magyar irodalmi emlékei vannak, Sinkó Ervin így válaszolt:

— 1916-ban Kosztolányi Dezsőhöz vittem fel első verseskötetemet. Olyan bozontos sűrű fekete hajam volt akkor, amikor én ötven évvel ezelőtt beállítottam Kosztolányihoz a verseskötetemmel, mely *Éjszakák és Hajnalok* címen jelent meg Szabadkán, és amelyiknek a mottója az a Baudelaire-sor volt, hogy öregebb vagyok, mintha ezeréves volnék. Több emlékem van, mintha ezeréves volnék. Ezt írtam 1916-ban a megjelent verseskötetem mottójának, és most akarnak tőlem emlékeket. Akkor egy nemzetközi szemlét kellene tartanom, kezdve Isac Emanueltól és Babeltól egészen Krležáig.

— Babelról sokat írt *A regény regényében*.

— Krležáról viszont egész könyvet írtam.

— Sajnos azt mi nem ismerjük. Magyar írók közül kikhez fűződnek jelentős emlékei?

— Kassák Lajoshoz. 1918-ban* ismerkedtem meg vele, amikor a Fészek kávéházban a György Mátyás kíséretében elvittem Kassáknak az első verseimet a Ma számára. Szabadkáról jöttem, vidéki gyerek, és rettenetesen meg voltam hatódva, hogy egy olyan kávéházban, ahol írók ülnek, ott én megjelenhetek, és Kassák ott volt fekete ingben és mellette ült a Simon Jolán. Kassák elolvasta a versemet, és azt mondja nekem: »Jó, jó, csak hogy lehet leírni ezt a banális szót, hogy nap, írja azt, hogy a kicsattant égi nyársfa, írjon akármit, csak azt ne, hogy nap.« Úgy álltam ott megsemmisülve, persze én mint szegény vidéki fiú honnét tudhattam volna, hogy milyen avult dolgokról beszélek. Egészen le voltam sújtva a fekete földre.

* A megismerkedés dátuma az említett cikkben idézett naplójegyzetek szerint 1916, és a Tett időszakára esik. Feltehetően Sinkó emlékezetében egy későbbi dátummal keveredett, mikor verset vitt Kassáknak a Ma számára.